

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců Mgr. Michala Rendy a Mgr. Jany Volkové ve věci

žalobkyně: **obec R.**
sídlem R. 143, X R.
zastoupena advokátem Mgr. Pavlem Černým
sídlem Údolní 33, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc

za účasti: **Ředitelství silnic a dálnic ČR**
sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2017, č. j. KUOK 60883/2017, ve věci
umístění stavby

takto:

I. Rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 29. 6. 2017, č. j. KUOK 60883/2017, **se zrušuje a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Pavla Černého, advokáta se sídlem Údolní 33, Brno.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

III. Osoba na řízení zúčastněná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Magistrát města Přerova, odbor stavebního úřadu a životního prostředí (dále jen „stavební úřad“) vydal na žádost osoby na řízení zúčastněné (Ředitelství silnic a dálnic ČR) dne 15. 6. 2016 rozhodnutí č. j. MMPr/079011/2016/Kl, o umístění stavby „D55, stavba 5502 Kokory – Přerov“. Rozhodnutím ze dne 29. 6. 2017, č. j. KUOK 60883/2017 žalovaný zamítl odvolání žalobkyně, která byla účastníkem územního řízení ve smyslu § 85 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), jakožto obec, na jejímž území byl předmětný záměr umístěn.
2. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonné lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalované, jakož i zrušení rozhodnutí stavebního úřadu. Uvedla, že záměr dálnice D55 podléhal procesu posuzování vlivů na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o posuzování vlivů“). K posouzení vlivů záměru podle zákona o posuzování vlivů došlo v roce 2006, od té doby k žádnému ověření aktuálnosti stanoviska EIA materiálně nedošlo, nýbrž došlo pouze k jeho opakovanému prodloužení a následně formálnímu potvrzení, přičemž aktuálnost stanoviska ani změny v území nebyly vztahy v úvahu. S ohledem na tuto skutečnost požadovala žalobkyně v žalobě rovněž přezkoumání zákonnosti stanoviska EIA postupem dle § 75 odst. 2 věty druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tj. přezkoumání zákonnosti subsumovaného aktu. Rozhodnutím žalovaného byla zkrácena na svých hmotných i procesních právech, která jí přísluší, včetně práva na samosprávu. Realizaci záměru by došlo k rozdělení katastru obce dálničním tělesem, zhoršení životního prostředí občanů obce, k záboru zemědělského půdního fondu na území obce a oddělení obce od občany hojně využívaného volnočasového prostoru lokálního biocentra lesík „Dolek“. Rozhodnutí žalovaného i stavebního úřadu jsou dle žalobkyně nezákonná z následujících důvodů:

2.1 Nezákonnost a neplatnost stanoviska EIA

a) Neplatnost stanoviska EIA ve vztahu k umístěvanému záměru

Platnost původního stanoviska EIA, vydaného Ministerstvem životního prostředí (dále jen „MŽP“) dne 31. 8. 2006, uplynula dne 31. 8. 2015, avšak žádost o územní rozhodnutí pro předmětnou stavbu „D55, stavba 5502 Kokory – Přerov“ byla podána až dne 23. 9. 2015. Předmětné stanovisko EIA proto nebylo možné použít jako podklad pro územní řízení.

Žalovaný uvedl, že stanovisko EIA je platné, neboť v mezidobí, konkrétně 28. 7. 2015 byla podána žádost o územní rozhodnutí pro související stavbu nazvanou „D55, stavba 5501 Olomouc – Kokory“, čímž se lhůta platnosti stanoviska EIA přerušila.

Dle žalobkyně se však platnost stanoviska EIA přerušila podáním žádosti o vydání územního rozhodnutí toliko pro stavbu „5501 Olomouc – Kokory“, nikoli pro stavbu „5505 Kokory – Přerov“, byť jde o dílčí část téhož záměru. Právní výklad, podle něž by stanovisko EIA platilo pro veškeré součásti záměru, bylo-li zahájeno navazující řízení pouze pro jednu dílčí stavbu, odporuje smyslu zákona. Ad absurdum by při

přijetí výkladu žalovaného mohlo dojít k zahájení navazujícího řízení k naprosto nepodstatné dílčí stavbě, které se však protáhne na 10 let, avšak stanovisko EIA by bylo stále platné a bylo by možné kdykoliv požádat o vydání navazujícího rozhodnutí pro kteroukoli další součást záměru, aniž by musela být platnost stanoviska prodloužena. Takový výklad odporuje smyslu zákona EIA. Za správný považuje žalobkyně naopak výklad, podle něž je stanovisko EIA pro každý jednotlivý dílčí záměr platné pouze tehdy, pokud bylo navazující řízení pro tento záměr zahájeno v době platnosti stanoviska. Ustanovení § 9a odst. 3, poslední věta, zákona EIA v aktuálním znění, resp. dle § 10 odst. 3 zákona EIA ve znění platném v době prodloužování platnosti stanoviska EIA, představuje legální výjimku z běhu lhůt platnosti stanoviska, přičemž v případě výjimek je třeba aplikovat výklad restriktivní.

b) Nesprávné a neodůvodněné prodloužování platnosti stanoviska EIA

K prodloužení platnosti stanoviska EIA došlo nejprve závěrem zjišťovacího řízení ze dne 2. 9. 2008, č. j. 62596/ENV/08, a poté přípisem MŽP ze dne 7. 6. 2011, č. j. 46212/ENV/11, s konečným termínem platnosti do 31. 8. 2015.

Stanovisko EIA mělo do 31. 3. 2015 povahu odborného podkladu, který musel být řádně odůvodněn, včetně splnění podmínek pro prodloužení jeho platnosti. Závěr zjišťovacího řízení ze dne 2. 9. 2008, č. j. 62596/ENV/08, je však nepřezkoumatelný, neboť ve výroku pouze obecně konstatuje, že „nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru“, avšak v odůvodnění závěru není uvedeno nic, z čeho by bylo zřejmé, jak k ověření těchto skutečností došlo, což činí závěr zjišťovacího řízení ze dne 2. 9. 2008 nepřezkoumatelným a pro účely územního řízení nepoužitelným. Obdobně odůvodnění druhého prodloužení platnosti stanoviska EIA ze dne 7. 6. 2011 pouze lakonicky konstatuje, že „zástupce oznamovatele písemně prokázal, že nedošlo ke změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru“, přičemž z odůvodnění opět nevyplývá, na základě jakých podkladů MŽP k těmto závěrům došlo, jaké podklady oznamovatel MŽP předložil, co bylo jejich obsahem, ani jak je MŽP hodnotilo. Žalobkyně se nadto neměla možnost k prodloužení platnosti stanoviska EIA vyjádřit.

Prostým plynutím času přitom od roku 2006 došlo k zásadní změně podmínek v území, tudíž mělo dojít k revizi stanoviska EIA pro umísťovaný záměr. Za významné změny v území od roku 2006 a důvody k obnově procesu EIA lze přitom podle žalobkyně považovat výrazné zvýšení intenzit silniční dopravy na všech komunikacích (i na budoucí D55), realizaci záměru rekonstrukce železniční stanice Přerov mající za cíl navýšení rychlosti a počtu vlaků projíždějících mj. přes území žalobkyně, výstavba bioplynové stanice na území obce, stoupající zátěž z výroby chemických produktů společnosti PRECHEZA, a. s., plánování výstavby spalovny odpadů v Přerově, řazení oblasti Přerovska téměř každoročně mezi oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší, zásadní omezení rozvoje obce - západní část a jižní část obce tvoří záplavová oblast, na východě je obec omezena vedením VVN a plynovodu, tudíž jediný využitelný prostor k rozvoji má žalobce pouze v severní části obce, kam je stavba D55 umístěna. Obec v roce 2014 získala rozsáhlé pozemky v severní části za zámek a předpokládá se jejich využití pro volnočasové a rekreační

aktivity. Dále žalobkyně plánuje revitalizaci rybníku a propojení celé této oblasti s lesem Dolek a znovuoobnovení historické funkce této oblasti. Tyto plány jsou umístěním stavby D55, která tento prostor přetíná, zcela znemožněny. Dále jsou do území žalobkyně nebo do nejbližšího okolí umísťovány či plánovány další a další záměry, které mají potenciál výrazně zhoršit stav životního prostředí a jeho složek (katastrální území žalobkyně je zahrnuto v Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje do územní rezervy pro dva významné dopravní záměry, a to vysokorychlostní železniční trať Brno – Přerov – Ostrava a vodní kanál Dunaj-Odra-Labe). Jednotlivé záměry jsou posuzovány odděleně a k vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů všech aktuálně plánovaných a již realizovaných záměrů nikdy nedošlo, ačkoliv je toto dle přílohy č. 2, 3, 3a i 4 zákona EIA předpokládáno. Uvedené záměry v kombinaci s umístěním D55 mají potenciál „obklíčit“ území žalobkyně ze všech stran, zamezit jejímu rozvoji, omezit její kontakt s okolním prostředím (bariérový efekt, fragmentace krajiny) a v konečném důsledku nadlimitně zatížit celé zájmové území.

c) Nezákonnost ověřovacího stanoviska EIA

Po novelizaci zákona o posuzování vlivů zákonem č. 39/2015 Sb., účinným od 1. 5. 2015, podle čl. II. bodu 1 přechodných ustanovení tohoto zákona, musí příslušný orgán v případě „starých“ stanovisek EIA, vydaných podle předchozí právní úpravy, posoudit soulad původního stanoviska s požadavky právních předpisů, které zpracovávají směrnici EIA a vydat k němu závazné stanovisko k ověření tohoto souladu. Toto ověřovací stanovisko vydalo MŽP v předmětné věci pod č. j. 47440/ENV/15 dne 9. 6. 2015, přičemž formálně „zezavazňuje“ veškeré dříve vydané správní akty k posuzování vlivů na životní prostředí k záměru D55, Olomouc - Přerov. Ačkoli žalobkyně v odvolání napadala stanovisko EIA „jako takové“ a žádala jeho věcný přezkum z hlediska správnosti, platnosti, aktuálnosti, změn v území a zohlednění kumulativních a synergických vlivů, ministr v rámci odvolacího řízení žádný věcný přezkum stanoviska EIA neprovedl. Podobně jako v případě předchozích prodloužení platnosti stanoviska EIA i v tomto případě pouze stručně konstatoval, k žádným podstatným změnám nedošlo, aniž by tyto své závěry odůvodnil. Potvrzující závazné stanovisko ministra ze dne 2. 5. 2017 je tudíž nepřezkoumatelné.

2.2 Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatečné vypořádání odvolacích námitek žalobkyně

Žalobkyně uplatnila v průběhu územního řízení podáními ze dne 27. 1. 2016 a 9. 3. 2016 celkem 12 dílčích konkrétních námitek ve vztahu k umísťovanému záměru. Z odůvodnění stavebního úřadu však není zřejmé, jak byly jednotlivé námitky žalobce vypořádány. Stavební úřad v odůvodnění rozhodnutí obecně uvádí, že neprodleně požádal dotčené orgány o stanovisko k uplatněným námitkám, ale sám se k některým námitkám vůbec nevyjadřuje, ani je přímo neodůvodňuje. To se týká například námitky nedostatečného vyhodnocení kumulace vlivů stavby D55 s dalšími záměry, jako např. vysokorychlostní železniční trať, kanál Dunaj-Odra-Labe nebo trasování silnice v bezprostředně kolem obce, snížení kvality života v obci, atd. Stavební úřad pouze přejal vyjádření dotčených orgánů, aniž by je sám komentoval, a do svého rozhodnutí doslovně převzal také vyjádření investora/žadatele o územního rozhodnutí, aniž by jakkoli sám hodnotil jeho obsah. Co se týče námitek ohledně

zvláště chráněných druhů živočichů, žalobkyně poukazuje na skutečnost, že namítala existenci 8 zvláště chráněných druhů živočichů v dotčeném území, přičemž z vyjádření dotčených orgánů plyne, že ve vydaném rozhodnutí o výjimce z ochrany zvláště chráněných druhů tři z žalobcem namítaných taxonů nejsou zahrnuty – konkrétně jde o krahujce obecného, ropuchu obecnou a skokana skřehotavého. Námitka tak nebyla plně vypořádána. Z rozhodnutí stavebního úřadu není jasné, z čeho úřad při posuzování námitek skutkově vycházel, jaké jsou základní právní důvody jeho rozhodnutí a proč považoval argumenty žalobkyně za mylné, liché nebo vyvrácené. Žalovaný pak postupoval tak, že jednotlivé námitky nezkoumal a spokojil se pouze s odůvodněním stavebního úřadu a vyjádřením dotčených orgánů (které ale taktéž nereagovaly na veškeré námitky žalobkyně). Proto bylo posouzení vypořádání námitek provedeno nezákonně.

Žalovaný ve svém rozhodnutí také odkazuje na § 89 odst. 2 stavebního zákona, který umožňuje v územním řízení nepřihlížet k námitkám k věcem, o kterých bylo rozhodnuto při vydání územního nebo regulačního plánu. K tomu dále žalovaný na str. 15 napadeného rozhodnutí bez vazby na jakékoliv zákonné ustanovení doplňuje, že námitky žalobkyně „mohly být uplatněny již v průběhu pořizování územních plánů kraje a jednotlivých obcí“, přičemž dále jednoznačně zmiňuje, že ÚP obcí, kromě Statutárního města Přerova, umísťovanou stavbu neobsahují. Žalobkyně proto nemohla logicky ve fázi pořizování územních plánů či jejich změn žádné námitky podat. Krom toho žalobkyně zdůrazňuje, že stavební zákon ani jeho ust. § 89 odst. 2 neumožňuje odmítnout námitky k územnímu řízení z důvodu, že měly být uplatněny při pořizování územně plánovací dokumentace kraje – Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje (dále jen „ZÚR OK“). Ty sice obsahují koridor pro záměr dálnice D55 vedoucí přes území žalobkyně, avšak jde o koridor široký celkem 600 m (300 m na obě strany od osy záměru) a navíc ZÚR OK pracují s měřítkem 1:100 000, tudíž v nich není možné určit přesnou trasu plánovaného záměru při průchodu územím. Požadavkem žalobkyně bylo mj. posunutí tělesa dálnice D55 dále od intravilánu obce, a nikoliv zabránění realizace záměru. Proto je její požadavek oprávněný a bylo správné a odpovídající zákonu, pokud jej uplatnila v územním řízení, neboť jinde postrádá smysl.

2.3 Nedostatečné posouzení souladu záměru s § 90 stavebního zákona

Správní orgány nedostatečně posoudily souladu záměru s § 90 písm. b) a e) stavebního zákona. Stavební úřad na straně 27 rozhodnutí uvedl, že zkoumal soulad záměru žadatele s cíli a úkoly územního plánování, zejména s charakterem území, s požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území, s požadavky stavebního zákona a jeho prováděcích právních předpisů, atd.

Žalobkyně toto odůvodnění napadla s tím, že vyjadřuje pouze to, co hodlal stavební úřad zkoumat, avšak samotné zkoumání souladu záměru s těmito podmínkami ani jejich dodržení není nijak doloženo. Dále žalobkyně namítala, že k posouzení souladu s písm. b) a e) vůbec nedošlo, a proto je prvostupňové rozhodnutí nezákonné a nepřezkoumatelné.

Uvedený odvolací důvod žalovaný posoudil tak, že na str. 18 a 19 napadeného rozhodnutí cituje ze stavebního zákona a dovozuje, že tyto podmínky byly splněny již při porizení ZÚR OK a částečně také při změně územního plánu města Přerova.

Nakonec shrnuje, že stavební úřad „v tomto řízení soulad předmětné stavby s uvedenými dokumentacemi řádně posoudil“.

Žalobkyně však poukazovala na neposouzení souladu záměru s písm. b) a e) § 90 stavebního zákona. V žádném případě nelze přijmout tvrzení žalovaného, že soulad s písm. b) lze řešit odkazem na soulad s písm. a). Pokud by tomu tak mělo skutečně být, bylo by písm. b) zcela zbytečné a zákonodárce jej mohl z § 90 stavebního zákona vypustit. Cíle a úkoly územního plánování nejsou vyčerpány pouze obsahem územně plánovací dokumentace. Jak žalobkyně uvedla ve svém odvolání je cílem územního plánování vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. Územní plánování má zajišťovat předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje. Stejně tak má stavební úřad posuzovat soulad s ochranou práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení, kterým byl mj. i žalobce. Stavební úřad, ani žalovaný soulad záměru s ochranou práv žalobce nejen neodůvodnili, ale vůbec neposoudili.

3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. K žalobním bodům uvedl:

ad 2.1) Dne 28. 7. 2015 byla u Magistrátu města Olomouce podána žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby „*Rychlostní silnice R55, stavba 5501 Olomouc – Kokory*“. Tímto dnem tak bylo zahájeno územní řízení, které je ve smyslu § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů navazujícím řízením, čímž došlo dle § 9a odst. 3 zákona o posuzování vlivů k přerušení lhůty platnosti stanoviska EIA, které bylo v době zahájení řízení platné (platnost do 31. 8. 2015). Z uvedeného důvodu je dle žalovaného, stejně jako dle Ministra životního prostředí, námitka neplatnosti stanoviska EIA nedůvodná. Nedůvodná je dle žalovaného i ministra životního prostředí námitka nepoužitelnosti stanoviska z důvodu jeho neaktuálnosti. Zjišťovací řízení proběhlo podle zásad uvedených v příloze č. 2 k zákonu o posuzování vlivů, příslušný úřad neobdržel v rámci zjišťovacího řízení žádné relevantně zdůvodněné nesouhlasné vyjádření k záměru, tudíž bylo možné konstatovat, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace ani vývoji nových technologií využitelných v záměru. Proto bylo rovněž vydáno souhlasné závazné stanovisko k ověření souladu, v němž bylo konstatováno, že stanovisko EIA z 31. 8. 2006 splňuje požadavky přílohy č. 6 zákona EIA po novele. Žalobkyně během procesu EIA nevznesla připomínky ohledně posuzované varianty ani nenavrhla jiné variantní řešení. Ve zjišťovacím řízení v roce 2005 vznesla žalobkyně pouze požadavek na vybudování protihlukové bariéry na severovýchodní části obce, kde byl výsledkem odsun trasy od zástavby o cca 80 m a stanovení parametrů protihlukové stěny. Stejně tak nevznesla žalobkyně žádné připomínky ani námitky při zpracovávání a pořizování ZÚR OK a jejich aktualizace č. 1. Ve fázi rozhodování o konkrétním záměru v územním řízení je již stavební úřad územně plánovací dokumentací vázán. S námitkami žalobkyně proti stanovisku EIA a dokumentům prodlužujícím jeho platnost se vypořádal Ministr životního prostředí v závazném stanovisku ze dne 2. 5. 2017. K posouzení námitek žalobkyně proti závaznému stanovisku Ministra životního prostředí není žalovaný příslušný. Odmítnout je

však třeba námitku, že se jedná ze strany žadatele o tzv. salámovou metodu, neboť již z vymezení záměru, který byl předmětem posudku EIA, je zřejmé, že od počátku bylo počítáno s tím, že novostavba předmětné čtyřproudé silnice sestává ze dvou dílčích staveb;

ad 2.2) stavební úřad se s námitkami žalobkyně vypořádal, a to přesto, že se jednalo o námitky, které měly být uplatněny v procesu pořizování a schvalování územních plánů kraje a obcí, neboť právě v této fázi je možné docílit navrhovaných změn v území. V § 89 odst. 2 stavebního zákona je upravena koncentrační zásada ve vztahu k obsahu námitek, které lze v územním řízení úspěšně uplatňovat, proto bylo možné nepřihlížet k námitkám, které mohly být uplatněny již při pořizování územních plánů. Žalovaný však zdůrazňuje, že v posuzované věci s ohledem na nesoulad územních plánů řady obcí s nadřazenou územně plánovací dokumentací, tj. ZÚR OK, nebylo možné soulad stavby s územními plány obcí posuzovat, proto byl posuzován soulad záměru přímo se ZÚR OK. Stavební úřad se přesto s námitkami žalobkyně vypořádal, a to dokonce za součinnosti příslušných dotčených orgánů, z jejichž stanovisek dospěl k závěru o neopodstatněnosti námitek žalobkyně. Koridor pro vedení dálnice D55 byl vymezen v ZÚR OK jako veřejně prospěšná stavba D020, přičemž v procesu projednání ZÚR OK ani její aktualizace nebyl zpochybněn, a to ani žalobkyní. Koridor měl být následně zpřesněn územními plány jednotlivých obcí, včetně žalobkyně, což se však nestalo, tudíž z nich žalovaný nemohl vycházet. Pokud by žalobkyně územní plán své obce vydala, mohla koridor vymezený ZÚR OK zpřesnit a řešit při tom všechny otázky, které nyní sama přenáší do územního řízení. Žadateli samotnému rovněž nezbylo než navrhnout řešení, a toto z hlediska ochrany životního prostředí předat k posouzení orgánu EIA. K záměru bylo poté vydáno kladné stanovisko EIA, přičemž v procesu posouzení vlivu stavby na životní prostředí žádné námitky vůči posuzované variantě nevznikly. Došlo tak ke stabilizaci koridoru v „aktivní“ variantě, tudíž žadatel musel stavbu navrhnout pouze v rámci územně plánovací dokumentací schváleného koridoru. Stavební úřad se zabýval všemi námitkami žalobkyně, a to jak námitkou týkající se navržené trasy, tak námitkami týkajícími se zabezpečení prvků lokálního ÚSES i migrační propustnosti území, tak námitkami týkajícími se výskytu zvláště chráněných živočichů. Žalovaný se poté s vypořádáním námitek stavebním úřadem ztotožnil. Není však pravda, že stavební úřad pouze přejal závěry stanovisek dotčených orgánů, aniž by je komentoval a hodnotil jejich obsah;

ad 2.3) stavební úřad je vázán vymezením předmětu řízení žadatelem a posuzuje předložený záměr z hledisek uvedených v § 90 stavebního zákona. Nemůže však žadateli nařídit, aby stavbu umístil na jiném místě, např. proto, že obec nestihla přijmout územní plán souladný se ZÚR. Pokud záměr všem hlediskům uvedeným v § 90 stavebního zákona vyhovuje a všechny dotčené orgány vydají k záměru souhlasná stanoviska, musí stavební úřad žádosti vyhovět a nikoli ji zamítnout a řešit umístění stavby jinde a v jiném rozsahu. Je-li přijata územně plánovací dokumentace, je pro stavební úřad v územním řízení závazná. Zákonem v § 90 předvídaný soulad záměru s cíly a úkoly územního plánování, zejména s charakterem území, s požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území, se pak odráží právě v územně plánovací dokumentaci, neboť při jejím přijímání příslušný orgán v souladu s § 18 a 19 stavebního zákona právě tato hlediska posuzuje. V posuzované věci již při přijímání ZÚR OK byly řešeny podmínky a předpoklady pro výstavbu ve vyváženém vztahu s podmínkami pro příznivé životní prostředí a pro jeho ochranu, tj. při nové výstavbě je vždy řešen i možný negativní dopad na obyvatelstvo a přírodu, a jsou navržena současně případná kompenzační opatření. Soulad s předmětnou dokumentací stavební úřad řádně posoudil.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

4. V replice k vyjádření žalovaného žalobkyně uvedla, že žalovaný provedl ve vyjádření kombinaci citací právních předpisů, obsahu napadeného vyjádření a rekapitulace dosavadního postupu, avšak k žalobním námitkám se v podstatě nevyjádřil. Zdůraznila, že se k procesu EIA mohla vyjádřit naposledy před 9 lety, tj. v roce 2006 a k prvnímu prodloužení v roce 2008, nemohla se však vyjádřit k druhému prodloužení v roce 2011 a k vydání závazného verifikačního stanoviska v roce 2017, aby upozornila na změnu a vývoj podmínek v území. Samostatně nemohla před soudem napadnout ani předmětné závazné verifikační stanovisko. Proto na neaktuálnost a neplatnost stanoviska EIA upozornila až v územním řízení. Stanovisko EIA z roku 2006 posuzovalo již konkrétní trasu vedení záměru, ačkoli strategické posouzení variant (SEA) neproběhlo a ani proběhnout nemohlo, jelikož ZÚR OK byly pořizovány až s účinností stavebního zákona, tj. po 1. 1. 2017. Trasa vybraná investorem tak byla procesem EIA posouzena ještě před pořízením ZÚR OK. Původní stanovisko bylo vydáno s platností na 2 roky a po žalobci nelze seriózně požadovat, aby předpokládal, že dojde k několikanásobnému prodlužování platnosti tohoto stanoviska bez přihlédnutí ke změně podmínek v území, zcela formálně a bez účasti dotčených vlastníků a obcí. Žalobkyně podala těsně po vydání aktualizace ZÚR OK v roce 2011 oficiální návrh na posunutí koridoru v ZÚR OK, což vyplývá ze Zprávy o uplatňování ZÚR OK z května 2014. Vyvíjela tedy nezpochybnitelnou aktivitu. Žalobkyně není proti záměru jako takovému, toliko žádá o posunutí trasy dálnice s ohledem na potřeby a změny v území, k nimž v mezidobí došlo. Tvzení žalobkyně o vypořádávání námitek se mýlí s § 89 odst. 2 stavebního zákona, který na pořízení ZÚR nedopadá. Námitky proti EIA rovněž při pořizování územně plánovací dokumentace nelze vypořádat. Rovněž argumentace liknavostí žalobkyně při přijímání územního plánu je lichá, neboť stanovisko EIA pro konkrétní trasu bylo vydáno již v roce 2006, před vydáním ZÚR OK, tudíž nelze tvrdit, že pořízením změny územního plánu obce by došlo k zneplatnění předmětného stanoviska a k přehodnocení trasy vedení záměru. Jednotlivé námitky žalobkyně jsou tedy paradoxně zamítány vždy s odkazem na jiné povolovací fáze. Vyhodnocení souladu záměru s § 90 písm. b) stavebního zákona nelze směřovat s vyhodnocením souladu s § 90 písm. a) téhož zákona, neboť by tak právní úprava pozbývala smysl. Smysl právní úpravy naopak reflektuje skutečnost, že pořizování územně plánovací dokumentace je zdoluhavý proces, tudíž je třeba vyhodnocení podmínek s ohledem na aktuální situaci.
5. K žalobě se dále vyjádřila osoba zúčastněná na řízení (žadatel), která požadovala zamítnutí žaloby. Popřela, že by prodlužování platnosti stanoviska EIA byla formálním aktem, neboť žadatel byl vždy povinen předložit dokument prokazující aktuálnost stanoviska. Kumulace s jinými vlivy jsou uvedeny již v dokumentaci EIA z roku 2005. Další kumulativní vlivy mohla žalobkyně uplatnit již ve zjišťovacím řízení v roce 2006, což však neučinila.
6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s., přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V souladu s § 51 s. ř. s. rozhodl krajský soud bez nařízení jednání.
7. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že záměr, který byl předmětem posuzovaného územního rozhodnutí, tj. novostavba čtyřproudé rychlostní silnice, byl ke dni zahájení řízení o umístění stavby, tj. ke dni 23. 9. 2015, obligatorně předmětem posuzování vlivu na životní prostředí dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů (ve znění účinném ke

dni zahájení územního řízení), neboť se jedná o záměr uvedený v příloze č. 1 k zákonu o posuzování vlivů v kategorii I, konkrétně pod bodem 9.3 (Novostavby, rozšiřování a přeložky dálnic a rychlostních silnic).

8. Mezi účastníky rovněž není sporu o časovém průběhu procesu přijímání a prodlužování stanoviska EIA v posuzované věci. Ze shodných tvrzení účastníků, jakož i z obsahu správního spisu, vyplývá, že předmětné souhlasné stanovisko EIA vydalo MŽP dne 31. 8. 2006 pod č. j. 570/1669/06/Ku/58667/ENV/06 pro záměr „*Rychlostní silnice R55, stavba 5501 Olomouc - Kokory a stavba 5502 Kokory – Přerov*“. Tímto stanoviskem byla k realizaci doporučena aktivní varianta popsaná v dokumentaci a posudku, tj. novostavba rychlostní čtyřproudé silnice R55 (nyní D55) o délce 12,683 km. Ve stanovisku je uvedeno, že posuzovaný záměr sestává ze dvou dílčích staveb – „*stavby 5501 Olomouc – Kokory*“ (km 1,234-7,983) a „*stavby 5502 Kokory – Přerov*“ (km 7,983 – 13,917). Platnost předmětného stanoviska, stanovená původně na 2 roky, tj. do 31. 8. 2008, byla následně prodloužena závěrem zjišťovacího řízení MŽP ze dne 2. 9. 2008 o 2 roky, tj. do 31. 8. 2010, a dále vyjádřením MŽP ze dne 7. 6. 2011 o dalších 5 let, tj. do 31. 8. 2015. Dále bylo v důsledku změny právní úpravy – novely zákona EIA – vydáno dne 9. 7. 2015 závazné stanovisko MŽP k ověření souladu stanoviska ze dne 31. 8. 2006 s požadavky předpisů zpracovávajících směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU, které bylo posléze potvrzeno závazným stanoviskem Ministra životního prostředí ze dne 2. 5. 2017.
9. Zásadní žalobní námitkou je tvrzení žalobkyně o nepoužitelnosti předmětného stanoviska jako podkladu pro posuzované řízení z důvodu uplynutí jeho platnosti před zahájením předmětného územního řízení. Dále žalobkyně trvá na tom, že není možné vydat územní rozhodnutí, pokud je stanovisko EIA neaktuální, bylo prodlužováno formálně bez reálného posouzení změn v území a bez účasti dotčených osob, nebyly v něm posouzeny kumulativní a synergické vlivy dalších již realizovaných a plánovaných záměrů, přičemž oba přípisy MŽP, jimiž došlo k prodloužení platnosti stanoviska EIA, jsou nepřezkoumatelné. Dále žalobkyně brojí proti nedostatečnému vypořádání uplatněných odvolacích námitek a neposouzení záměru žadatele ze všech hledisek požadovaných § 90 stavebního zákona.
10. Podle § 1 odst. 3 zákona o posuzování vlivů je účelem posuzování vlivů na životní prostředí získání objektivního odborného podkladu pro vydání rozhodnutí, popřípadě opatření podle zvláštních právních předpisů, a tím přispění k udržitelnému rozvoji společnosti. Do právní úpravy posuzování vlivů na životní prostředí významně zasáhl zákon č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb. a další související zákony, který nabyl účinnosti dne 1. 4. 2015. K zásadnímu posunu došlo zejména ohledně otázky typů správních aktů, pro něž je stanovisko „objektivním odborným podkladem“, a to bližším vymezením pojmu navazující řízení v § 3 písm. g) zákon o posuzování vlivů, a dále v povaze aktu, jímž tento odborný podklad je, tj. ve změně právní formy stanoviska EIA, které již nadále není tzv. jiným správním úkonem ve smyslu části čtvrté správního řádu (§ 154 a násl.), nýbrž závazným stanoviskem podle § 149 správního řádu, tj. aktem, který sice ani nadále není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, avšak jeho obsah je pro výrokovou část rozhodnutí vydávaném v navazujícím řízení závazný. Správní orgán příslušný k vedení navazujícího řízení proto musí stanovisko EIA v plném rozsahu zohlednit. Jestliže tedy bude vydáno závazné stanovisko, které znemožňuje žádosti vyhovět (bude formulováno jako nesouhlasné), neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne (§ 149 odst. 3 správního řádu).

11. V územním řízení vedeném dle § 84 a násl. stavebního zákona je závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí jedním z podkladů, který je žadatel o vydání rozhodnutí o umístění stavby povinen dle § 86 odst. 2 písm. b) stavebního zákona připojit k žádosti (shodně rovněž § 9a odst. 3 zákona o posuzování vlivů ve znění účinném v době podání žádosti žadatelem v posuzované věci). Pokud by žádost o vydání rozhodnutí v rámci navazujícího řízení stanovisko neobsahovala, resp. nebylo by k ní připojeno, jednalo by se o žádost neobsahující předepsané náležitosti a správní orgán příslušný k vedení tohoto řízení by měl žadatele buď vyzvat k odstranění nedostatků v přiměřené lhůtě (§ 45 odst. 2 správního řádu), popřípadě by také řízení z tohoto důvodu přerušil [§ 64 odst. 1 písm. a) správního řádu], a pokud by podstatné nedostatky žádosti nebyly ani ve stanovené lhůtě odstraněny, správní orgán by řízení zastavil [§ 66 odst. 1 písm. c) správního řádu].
12. V posuzované věci neměl stavební úřad k naznačenému postupu důvod, neboť žadatel k žádosti o vydání rozhodnutí o umístění stavby předložil stanovisko EIA ze dne 31. 8. 2006, společně s akty prodlužujícími jeho platnost. S ohledem na skutečnost, že se jednalo o stanovisko vydané před účinností novely zákona o posuzování vlivů, tj. před 1. 4. 2015, předložil žadatel v souladu s čl. II bodem 1 zákona č. 39/2015 Sb. (přechodnými ustanoveními vztahující se na záměry, u nichž bylo stanovisko EIA vydáno do dne nabytí účinnosti novely) tzv. ověřující stanovisko, tj. závazné stanovisko MŽP ze dne 9. 7. 2015 k ověření souladu stanoviska ze dne 31. 8. 2006 s požadavky zákona o posuzování vlivů ve znění účinném po 1. 4. 2015, který je transpozičním předpisem ve vztahu ke směrnici EIA, v němž MŽP určilo, které z podmínek uvedených ve stanovisku EIA ze dne 31. 8. 2006 jsou správní orgány příslušné k vedení navazujících řízení povinny zahrnout do svých rozhodnutí.
13. Zásadní otázkou sporu mezi účastníky je však, zda bylo předmětné stanovisko EIA v době zahájení řízení o umístění stavby platné.
14. Lhůta platnosti stanoviska byla od počátku účinnosti zákona o posuzování vlivů, tj. od 1. 1. 2002, stanovena jako dvouletá, novelou z roku 2009 (zákon č. 436/2009 Sb.) následně prodloužena na 5 let, a poté novelou z roku 2017 (zákon č. 326/2017 Sb.) prodloužena na 7 let. Lhůta je přitom ohraničena dnem vydání stanoviska a dnem zahájení navazujícího řízení. Podle § 9a odst. 3 zákona o posuzování vlivů ve znění účinném do 31. 12. 2015 platilo, že *platnost stanoviska je 5 let ode dne jeho vydání. Platnost stanoviska může být na žádost oznamovatele prodloužena o 5 let, a to i opakovaně, pokud oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru. Tato lhůta se přerušuje, pokud bylo zahájeno navazující řízení podle zvláštních právních předpisů.*
15. Z uvedeného vyplývá, že pokud nedojde k prodloužení platnosti stanoviska, pozbude toto platnosti, v důsledku čehož již nebude moci být podkladem v navazujícím řízení a žadatel bude muset v případě zájmu o provedení záměru zajistit nové posouzení.
16. V posuzované věci je mezi účastníky nesporné, že platnost stanoviska EIA ze dne 31. 8. 2006 byla původně stanovena jako dvouletá, přičemž následnými akty příslušného orgánu došlo k prodloužení jeho platnosti nejprve o 2 roky, a poté o dalších 5 let, tj. do 31. 8. 2015, avšak předmětné navazující řízení bylo zahájeno teprve podáním žádosti dne 23. 9. 2015. Jednoznačně lze proto uzavřít, že zahájením řízení o umístění stavby v posuzované

věci již k přerušení lhůty platnosti stanoviska EIA ze dne 31. 8. 2006 nemohlo postupem uvedeným v § 9a odst. 3 zákona o posuzování vlivů ve znění účinném do 31. 12. 2015 dojít, neboť tato lhůta již před zahájením navazujícího řízení uplynula. Je přitom obecným právním pravidlem, že jakoukoli lhůtu stanovenou právním předpisem lze přerušit pouze v případě, že tato dosud běží, nikoli v případě, kdy již marně uplynula.

17. Správní orgány obou stupňů však v posuzované věci dospěly k závěru, že před uplynutím lhůty platnosti předmětného stanoviska EIA došlo k jiné právní skutečnosti, která běh této lhůty přerušila, a to k zahájení řízení o umístění stavby „D55, stavba 5501 Olomouc – Kokory“ dne 28. 7. 2015, jakožto stavby související, resp. stavby, pro niž bylo vydáno totožné stanovisko ze dne 31. 8. 2016, č. j. 570/1669/06/Ku/58667/ENV/06. Správní orgány vycházely zejména ze skutečnosti, že záměr, pro nějž bylo stanovisko vydáno, byl nazván „Rychlostní silnice R55, stavba 5501 Olomouc - Kokory a stavba 5502 Kokory – Přerov“, tudíž dovodily, že navazujícím řízením, které přerušilo běh lhůty platnosti stanoviska, bylo kterékoli řízení o umístění stavby v posuzovaném záměru zahrnuté, čímž dle správních orgánů mělo dojít k přerušení lhůty platnosti předmětného stanoviska jako celku.
18. S tímto závěrem se však krajský soud neztotožňuje.
19. Krajský soud, shodně s žalobkyní, považuje za rozhodující skutečnost, že v samotném stanovisku ze dne 31. 8. 2006 je uvedeno, že posuzovaný záměr sestává ze dvou dílčích staveb – stavby „5501 Olomouc – Kokory“ a „stavby 5502 Kokory – Přerov“, přičemž toto rozdělení záměru bylo výsledkem vůle samotného oznamovatele záměru. Přestože tedy bylo stanovisko vydáno jako jednotné, zejména formálně – tj. jedním dokumentem, fakticky bylo vydáno pro dvě samostatné stavby. Platnost stanoviska EIA proto mohlo podání žádosti o vydání územního rozhodnutí pro stavbu „5501 Olomouc – Kokory“ přerušit toliko ve vztahu k této stavbě, nikoli i ve vztahu ke stavbě druhé, tj. stavbě „5502 Kokory – Přerov“. Krajský soud se ztotožňuje s názorem žalobce, že právní výklad, podle něž by stanovisko EIA platilo pro veškeré součásti záměru, bylo-li zahájeno navazující řízení pouze pro jednu dílčí stavbu, odporuje smyslu zákona a mohlo by vést ke zcela absurdním závěrům o platnosti stanoviska EIA bez nutnosti jeho prodloužování a aktualizace i desítky let. Pokud by tak bylo stanovisko EIA vydáno například pro záměr dálničního úseku dlouhého 100 km, rozděleného do deseti dílčích staveb, stěží by bylo lze přijmout závěr, že zahájením řízení o umístění jednoho dílčího úseku by se přerušila platnost stanoviska pro záměr jako celek a mohlo by sloužit jako relevantní podklad pro rozhodnutí v navazujícím řízení zahájeném pro poslední z dílčích staveb dálničního úseku i desítky let po vydání stanoviska (příkladmo zvolený časový rámec přitom nepovažuje krajský soud s ohledem na obecně známé skutečnosti za nijak nereálný či přemrštěný). Stanovisko EIA může být relevantním odborným podkladem pouze tehdy, pokud jsou jeho východiska i závěry aktuální a odrážejí stav životního prostředí v místě zamýšleného záměru v reálném čase. Za správný a s účelem zákona o posuzování vlivů souladný proto považuje krajský soud výklad, podle něž je stanovisko EIA pro jednotlivé dílčí stavby záměru platné pouze tehdy, pokud bylo navazující řízení pro tyto stavby zahájeno v době platnosti stanoviska.
20. Důvodem zavedení lhůty platnosti stanoviska EIA byla snaha zákonodárce o zavedení mechanismu umožňujícího vzít i po ukončení procesu EIA do úvahy případné změny podmínek, a to jak na straně záměru samotného, tak v dotčeném území. K zamezení uplynutí lhůty platnosti stanoviska pak slouží buď institut prodloužení platnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje M. N.

stanoviska, které však může být učiněno pouze v případě, že žadatel prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru, nebo institut přerušení lhůty platnosti stanoviska, k němuž však může dojít pouze v případě včasného zahájení navazujícího řízení.

21. V posuzované věci však k včasnému zahájení navazujícího řízení nedošlo, neboť navazující řízení bylo zahájeno až po uplynutí lhůty platnosti předmětného stanoviska.
22. Pro úplnost krajský soud uvádí, že vydání stanoviska MŽP dne 9. 7. 2015 mělo sice za následek, že podmínky a požadavky k ochraně životního prostředí vyplývající z původně věcně nezávazného stanoviska ze dne 31. 8. 2006 staly pro navazující řízení závaznými, nemělo však žádný vliv na platnost tohoto stanoviska z hlediska časového.
23. S ohledem na přijatý právní závěr krajského soudu již bylo neúčelné zabývat se důvodností dalších žalobních bodů, neboť hodnocení jejich důvodnosti by nemělo na závěr o nutnosti zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro absenci obligatorního podkladu rozhodnutí žádný vliv. Jelikož má krajský soud za to, že stanovisko MŽP ze dne 31. 8. 2006 je pro uvedené řízení nepoužitelným podkladem, je zcela bezpředmětné zabývat se námitkami směřujícími proti postupu dotčených orgánů při prodlužování jeho platnosti. Stejně tak je bezpředmětné posuzovat, zda se žalovaný vypořádal se všemi odvolacími námitkami a zda tedy netrpí v tomto ohledu napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností, neboť ve věci bude nutně vydáno nové rozhodnutí o odvolání, popř. v závislosti na zvoleném procesním postupu žalovaného i nové rozhodnutí správního orgánu I. stupně.
24. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobě vyhověl a napadené rozhodnutí dle § 78 odst. 1 s. ř. s. jako nezákonné zrušil a věc dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem soudu vysloveným v rozsudku je dle § 78 odst. 5 s. ř. s. žalovaný vázán.
25. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že v řízení procesně úspěšná žalobkyně má právo vůči žalovanému na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobkyně ve výši 15 342 Kč tvoří: 1) zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a 2) náklady za zastupování žalobkyně advokátem, stanovené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“), jako odměna za zastupování ve výši 9 300 Kč za 3 provedené úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) AT, tj. převzetí zastoupení, sepsání žaloby a sepsání repliky k vyjádření osoby na řízení zúčastněné [odměna za 1 úkon právní služby ve výši 3 100 Kč byla stanovena dle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 AT], a dále náhrada hotových výdajů za provedené úkony ve výši 900 Kč, tj. 3 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 AT, to vše zvýšené o DPH z odměny a náhrad ve výši 2 142 Kč (tj. 21 % z částky 10 200 Kč), neboť zástupce žalobkyně je plátcem uvedené daně.
26. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Místo plnění určil soud dle § 149 o. s. ř.
27. O náhradě nákladů řízení osoby na řízení zúčastněné rozhodl soud dle § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něž má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů jen v souvislosti s plněním povinností uložených soudem. Soud jí však v řízení žádné povinnosti neukládal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce.

Olomouc 16. května 2018

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu